

Kystskogbruket – ide og tanke

Skognæringsforum Nordland 10. januar 2013

Alf Daniel Moen

Noen av oss vet hvilke verdier skogen har
stått for
– og vet hvilke verdier som ligger der for
fremtiden

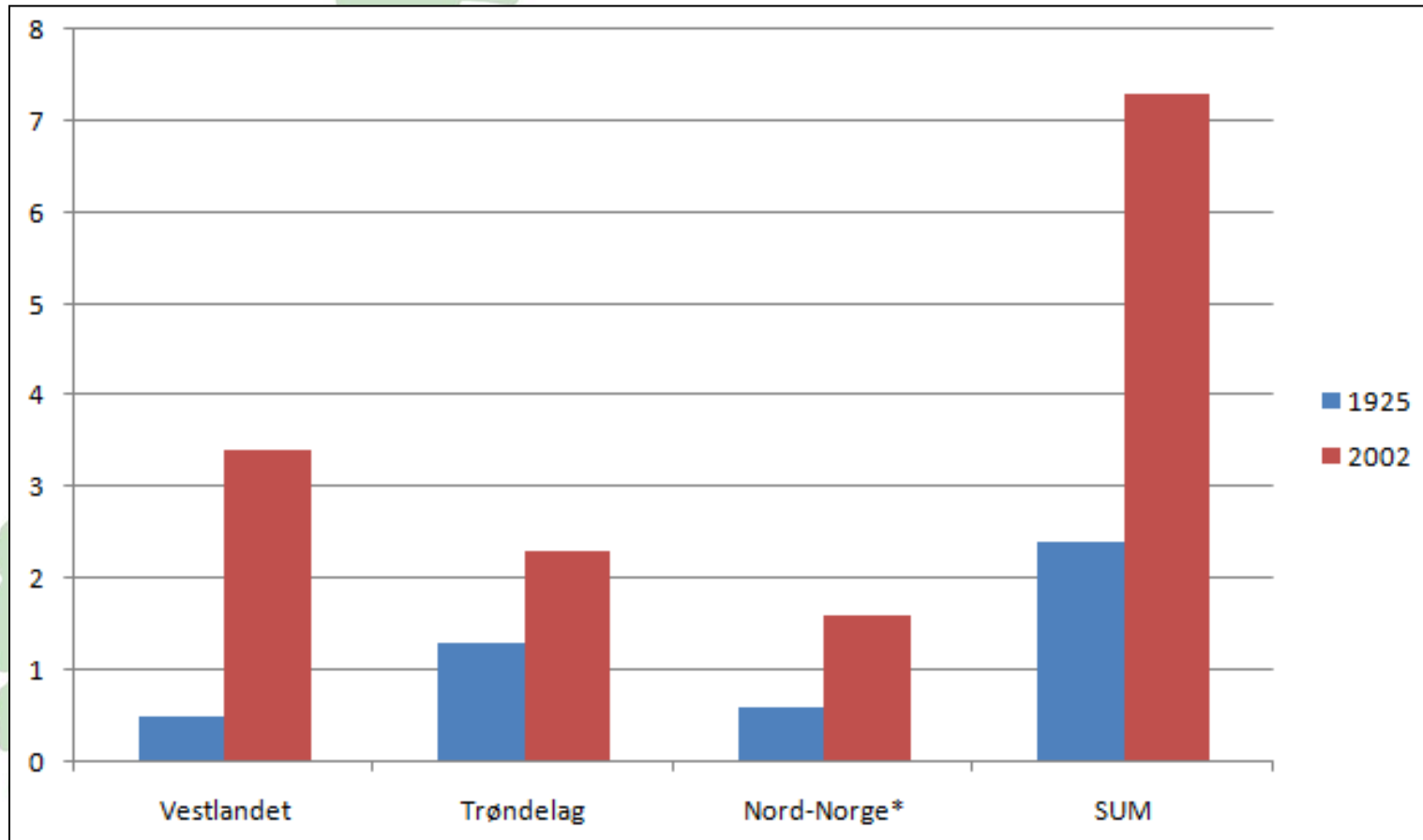
Bekymring

- Sterkt voksende skogressurs i kystskogen
 - uten at vi så en klar nasjonal politikk for skogressursenes forvaltning.
- Dagens skogressurser er her fordi vi hadde en nasjonal skogsatsing for 90 år siden
 - og med fornyet kraft etter andre verdenskrig som ledd i samfunnsbyggingen

Årlig tilvekst i kystfylkene

Endring fra 1925 til 2002

Skogkommisjonene på 1800-tallet gir oss nyttige data om skogens utvikling og egenskaper

- Analyser fra avvirkning og tilvekst basert på data fra skogkommisjonene i 1849, 1858, 1874
- Sum avvirkning i 1874 13, 6 mill. kbm
- Sum årlig tilveks i 1874 10 mill. kbm
- Overavvirkning på 3,6 mill kbm (36 %)

Agnar Barth med forløperen til landskogstakseringene som startet i 1919

- Skogforvalter, professor Agnar Barth, manet i 1916 til kraftige tiltak for å stoppe avskogingen i landet.
- Årlig tilvekst beregnet på den tida til 8,8 mill
- Avvirkingen lå på 12,5 mill. 29% overavvirking
- Det samlede skogvolum var nede på 350 mill. kbm

Virkning av tiltak i skogen basert på kunnskap fra landsskogtakseringen de første årene

Beregnet tilvekst med ulike investeringsnivå:

- Ved ingen investering 14,9 mill kbm
- Middels investering 20 mill kbm (inkludert skogreising)
- Optimal investering 24,8 mill kbm (inkludert skogreising)

Skogforskerne traff bra i sine anslag for 90 år siden

Vigerust beregnet at daværende skogbærende mark kunne produsere 22 mill kbm og at skogreising kunne øke dette til 26,6 mill kbm

Det var andre tider for skognæringene

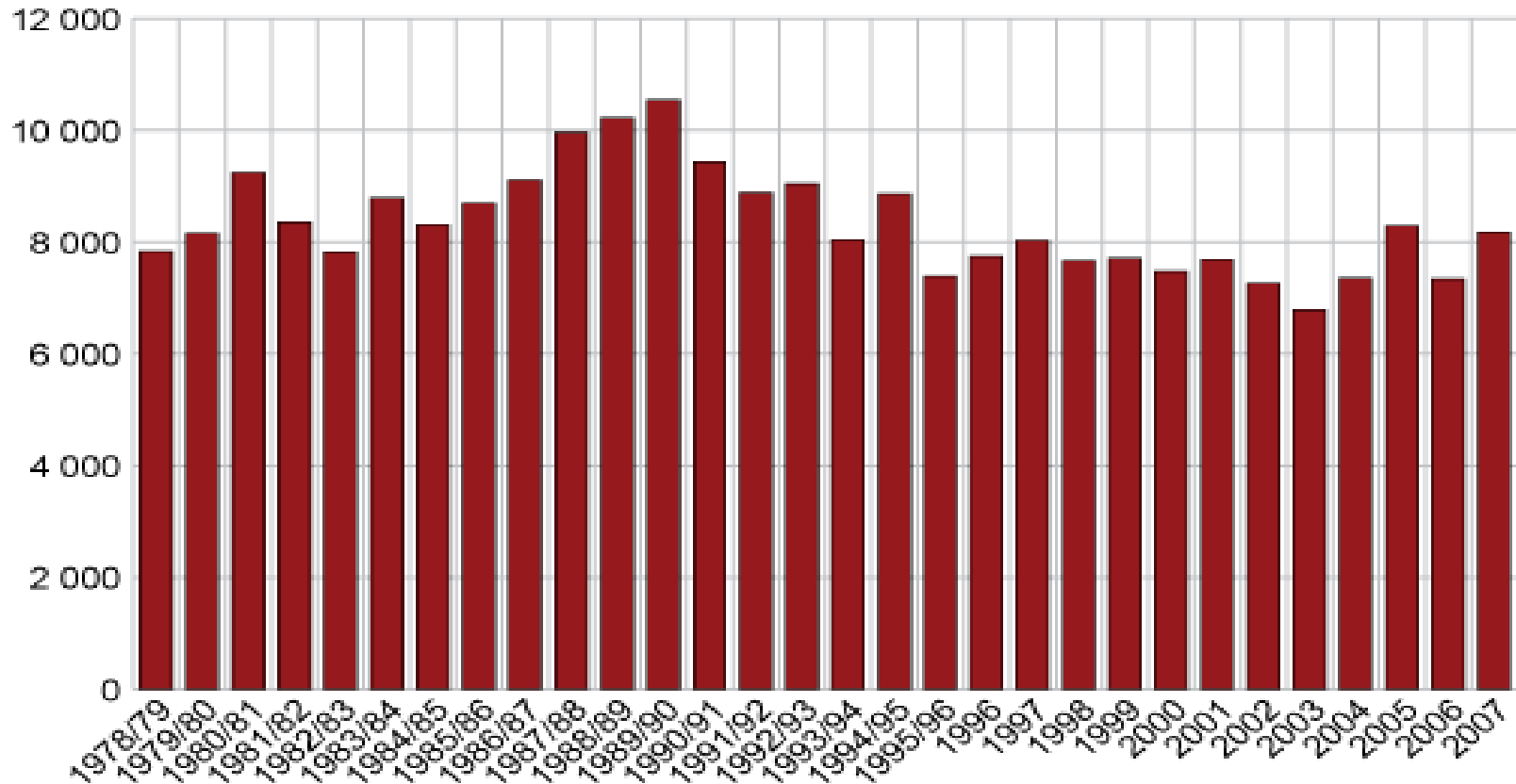

Tilvekst 27 mill

Balansekvantum 15 mill

Avvirket kvantum industrivirke for salg. 1978/79-2007*. 1 000 kubikkmeter

1 000 kubikkmeter

Skogressursene i Norge øker kraftig

Skogvolumet i norske skoger har steget med 125 mill kubikkmeter de siste 10 år

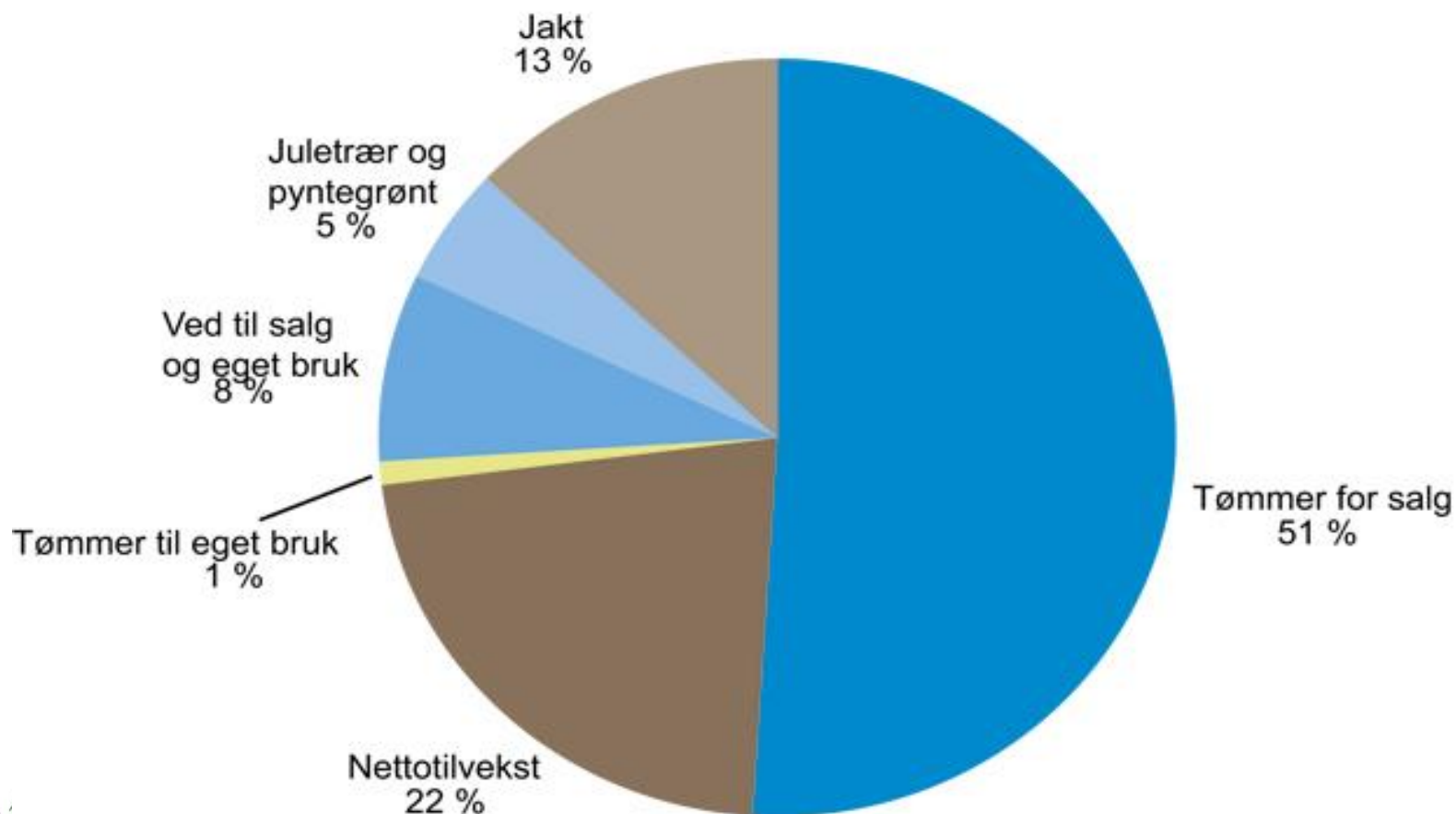
Det totale skogvolum er passert 750 mill kubikk

Årlig tilvekst ca 25 mill kubikk

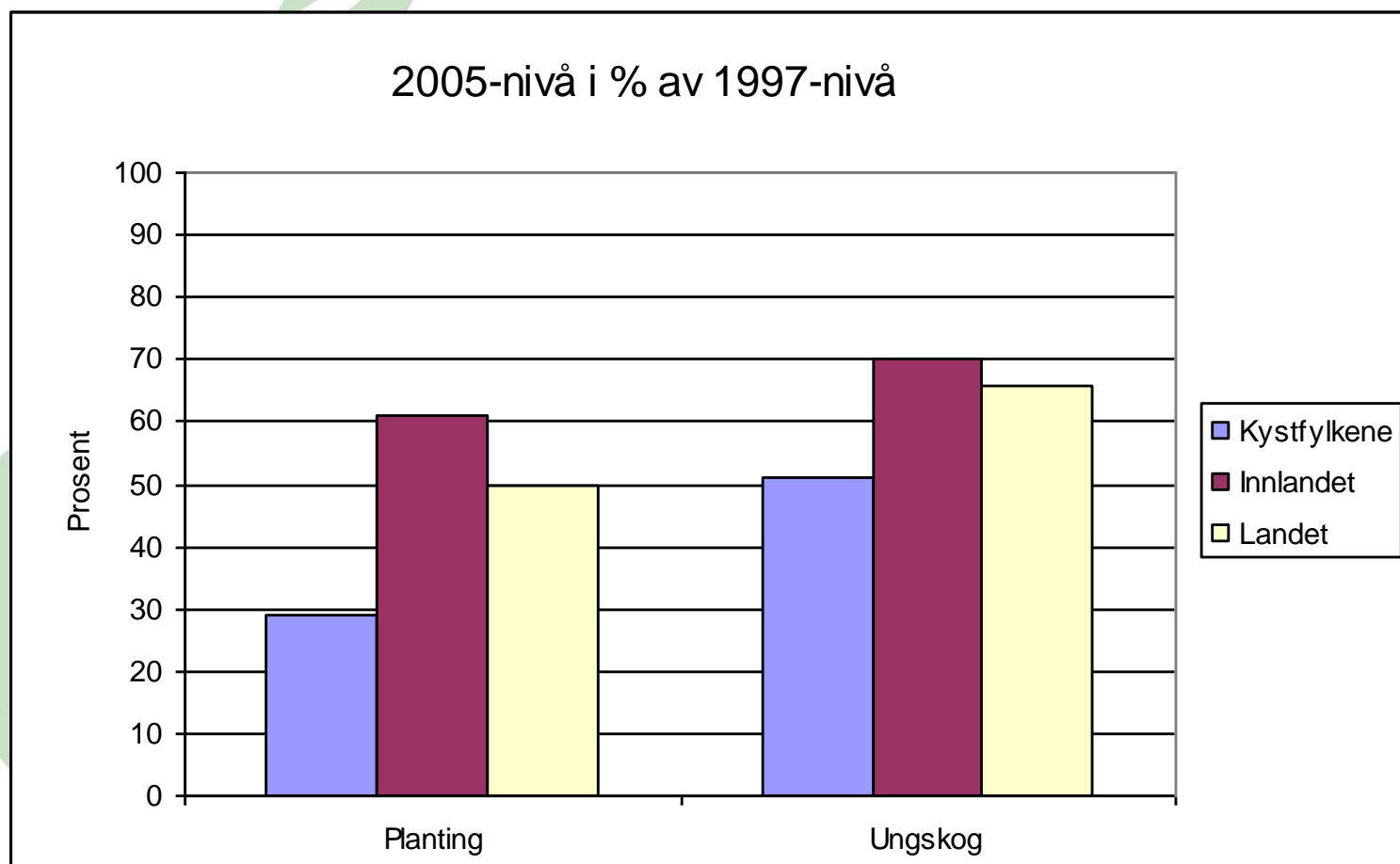
Den årlige hogsten kan økes fra dagens 10 mill kbm til 15 mill kbm og skogvolumet vil likevel passere 1000 mill kbm innen 2040

- Verdiskapinga i skognæringene er ca 45 milliarder og sysselsetter ca. 35.000

Verdiskaping for grunneier

Ressursnedbygging og redusert kvalitet på framtidsskogen

Kystfylkene har det største vekstpotensialet!

”Netto” balansekvantum:

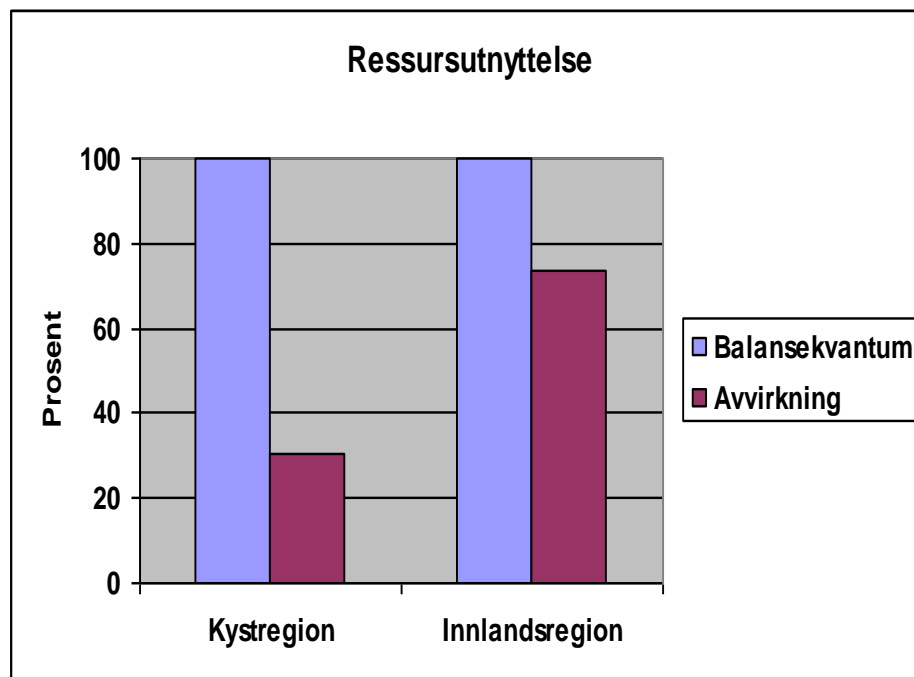
- 3 mill. kbm. unyttet i kystfylkene
- 2 mill. kbm unyttet i innlandsfylkene

Konklusjon:

- Økt avvirkning må i stor grad skje i kystfylkene
- Skogpolitikken må innrettes mot kystfylkenes utfordringer

Produktiv skog areal:

- Kystreg. 31 mill dekar
- Innlandsreg. 44 « «

Melding om Kystskogbruket

Finnmark, Troms, Nordland, Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag,
Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane, Hordaland, Rogaland Vest-Agder

To hovedbudskap fra Melding om Kystskogbruket

- Verdiskapingsbudskap

Virkesressursene i kystskogbruket gir grunnlag for å øke trebassert omsetning fra 17 til 40 – 45 mrd pr. år (høy foredlingsgrad)

- Klimabudskap

Klimaskoger på 5 mill da i kystfylkene gir et CO₂-bindingspotensiale på 8-10 mill tonn/år i 80 år + sekundærbinding. *(NB! Vanlig skogbruk kommer i tillegg)*

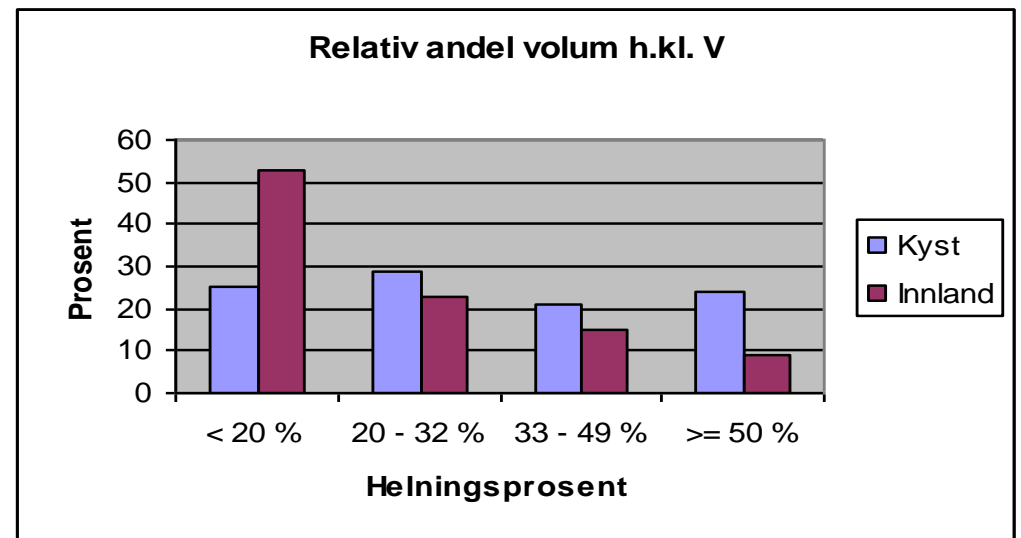
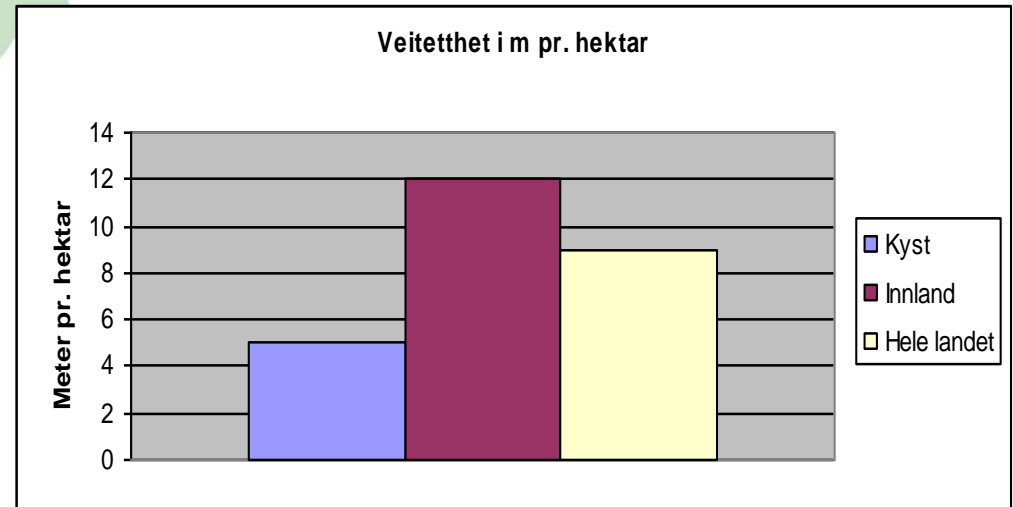
Tilgang til arealene er utfordring nr. 1 i kystskogbruket

Skogsveiprosjekt:

- Hovedplaner skogsveier
- Skogsveiprogram
- Veiplanleggere
- Tømmerkaier

Taubaneprosjekt:

- Mange flere taubaner
- Kompetanse
- Utstyr
- Planlegging

Kystskogbruket har gående to hovedprosjekter med ansatte prosjektledere.

- **Taubaneprosjektet startet opp 1.mai 2008, prosjektleder Nils Olaf Kyllø**
- **Skogsbilvegprosjektet startet i januar 2009, prosjektleder Helge Kårstad**

Tømmerkaier i Kystskogbruket

SINTEF utredning 2011

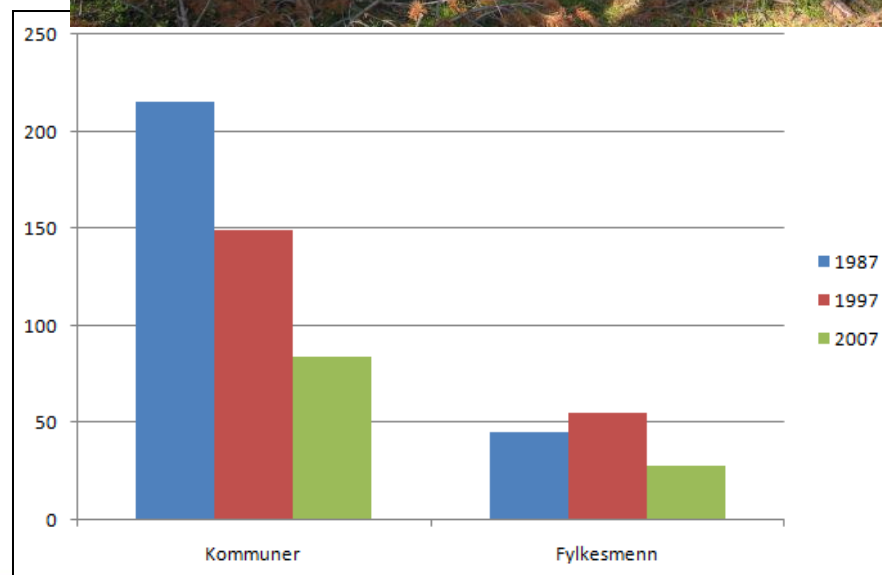
Kompetanse og offentlig veiledningstjeneste er utfordring nr. 2 i kystfylkene

- Kommunene

Forsvunnet **128 skogfaglige årsverk.** (1987: 215 årsv., 2007: 87 årsv.)

- FMLA-ene

Forsvunnet **25 skogfaglige årsverk** siden 1997 (1997: 56 årsv., 2007: 29 årsv.)

Studenter på skogfag og skog, miljø og industri på UMB

Statusrapport 2008-2012

Oppfølging av Melding om Kystskogbruket

Felles fylkeskommunalt oppfølgingsprogram:

- Rapportering av 13 delprosjekt og satsninger
- Skognæringa kyst 12 delprosjekter
- Beskrivelse av resultater
- Korte redegjørelser fra alle deltagende fylker
- Utsiktene fremover

Fylkeskommunene behandler rapporten

- Fylkeskommunenes videre engasjement
- Oppfølging mot Landbruksdepartementet
- **Skognæringa Kyst** den viktigste arene i fortsettelsen

Nasjonale myndigheter har fulgt opp "Kystskogmeldingen"

Årlige bevilgninger over statsbudsjettet til
kystskogbruket siden 2008

Meld. St. 39. (08-09) – Klimautfordringene -
landbruket en del av løsningen

Meld. St. 9 (11-12) "Landbruks- og
matpolitikken"

Meld. St. 21 (11-12) "Klimameldingen"

Meld. St. 21 (11-12) "Klimameldingen"

Regjeringen vil etablere klimaskoger i Norge

«(..)styrket innsats innen skogplanteforedling, økt plantetetthet og gjeninnføring av forbudet mot hogst av ungskog samt å styrke skogvernet».

Klimaskogprogram

Vi har plantet de første klimaskogene i Nord-Trøndelag

Skogreising og treslagskifte nytter

Skogreisingen i Nordland dekker 700.000 dekar 7% av det skogkledde arealet i fylket.

I dag fanger dette skogarealet opp ca. 40 % av de totale menneskeskapte CO₂-utslipp i Nordland fylke

Forskere ved Skog og Landskap om den norske grana

Ellen Elverland, doktorgradsstudent ved Tromsø Museum, står sammen med blant annet Mari Mette Tollefsrud ved Norsk institutt for skog og landskap, bak studien som er publisert i tidsskriftet Science.

Sitat:

- *En gammel debatt blant botanikere og geologer går på hvorvidt planter overlevde siste istid i Skandinavia.*
- *Nå viser ny forskning at disse artene kan ha eksistert i Norge for opptil 22 000 år siden.*
- *– Våre resultater viser at mye av den grana som vokser nord og vest i Skandinavia har en egen genetisk variant som ikke finnes lenger øst i Europa.*
- *– Det betyr den må ha overvintret nordvest for isdekket som dekket Nord-Europa, forklarer Ellen Elverland, doktorgradsstudent ved Tromsø Museum.*

Klimatilpasset skogpolitikk

- Skogforskningen må ta høyde for klimaendringene.
- Treslagsskifte mot råte og skadedyr

Klimaendringen påvirker vekstvilkårene i landbruket

En modellanalyse gjennomført av forskere ved Universitetet for miljø- og biovitenskap (UMB) viser en sannsynlighet for at **avlingsnivået i deler av Trøndelag vil øke med 20 prosent de neste 80 årene**. Til sammenlikning viser undersøkelsen at **avlingsnivået på Sør-Østlandet vil reduseres med 3 prosent** i samme tidsperiode. Disse estimatene er beregnet ut fra at CO₂-utslippene blir redusert i løpet av forholdsvis kort tid. Endringene kan derfor bli enda større, dersom dagens CO₂- utslipp opprettholdes.

Vår viktigste oppgave er å nå frem med riktig og helhetlig informasjon hos kommende generasjoner

Oslo og Akershus ▲

Fullbooket med skoleskogdager

Skogselskapet i Oslo og Akershus arrangerer over 60 skoleskogdager i året. Ved skolestart om høsten sendes invitasjon til 6. klassene...

www.plant-tre.no

PLANT TRE – BYGG I TRE –
FYR MED VED

Dette sa landbruksministeren i nasjonalbudsjettet 2011

- *”Kystskogfylkene har, som følge av aktiv skogreising etter siste krig, betydelige skogressurser og høy tilvekst. Samtidig har disse fylkene liten skogbruksvirksomhet og særskilte utfordringer, som bl.a. dårlig infrastruktur og tilgang til skogressursene. Det er viktig å videreutvikle og styrke skogbruksmiljøet mht. kompetanse, forbedret infrastruktur og tilstrekkelig kapasitet for å nyttiggjøre disse ressursene til økt verdiskaping, sysselsetting og til energi- og klimatiltak.”*

Klimaforliket i stortinget

- Tiltakene skjerpes ved at det blir forbud mot oljefyring.
- Stortinget øker bevilgningene til klimafondet slik at det blir på 50 milliarder innen 2016 i stede for 30 milliarder i 2020.

Skogen må bli en del av løsningen

- Stortinget står fast ved de nasjonale målene om at Norge frem til 2020 forplikter seg til å kutte de globale utslippene av klimagasser tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp i 1990, og at Norge skal være klimanøytral i 2050.

Tilplantingsprogram mest effektivt

St.m.nr. 39 (08-09) viser at skogreising er et meget kostnadseffektivt tiltak og mener det kan tilplantes 1 mill dekar på 20 år.

(Det antas at 5 mill dekar vil medføre noen negative konsekvenser for miljøet, men viser ikke til hvilke konsekvenser.)

Klimakur 2020 mener Kystskogbrukets forslag ville være meget kostnadseffektivt, men det må konsekvensutredes vedr. miljøeffekter.

St.m.nr. 39. (08-09) – Klimautfordringene - landbruket en del av løsningen

Blant mange tiltak peker stortingsmeldinga på at skogreising av 1 mill dekar på 20 år vil kunne være et meget effektivt og billig klimatilsk.

(2,2 mill tonn CO₂ per år i et 80-årsperspektiv)

Vurderingene i meldinga fikk bred tilslutning i Stortinget.

”Klimakur” peker på at CO₂-binding i skog er den klart billigste løsningen og peker på at en bør utrede skogreising på 5 mill. da. innen 2050

Meld. St. 9 (11-12) ”Landbruks- og matpolitikken”

- Regjeringen vil legge til rette for å styrke skogens bidrag til verdiskaping i hele landet, og til å nå viktige energi-, klima- og miljømål. Ved økt etterspørsel etter trevirke vil regjeringen legge til rette for å øke hogsten i norske skoger for å bruke mer trevirke til byggematerialer og til energiformål.

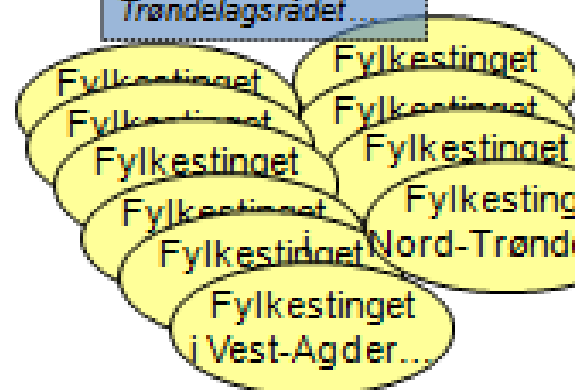
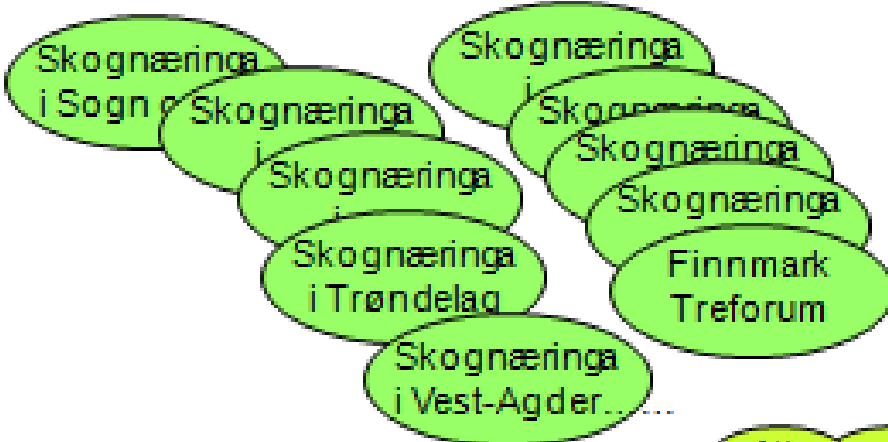
Kystskogbruket - landsdelsnettverk

Oppfølgingsprogram
Skognæringa Kyst

Fylkesmannen,
LA i de 10
kystfylkene
- Felles prosjekter

Felles fylkeskommunalt
oppfølgingsprogram

Landsdelsutvalget
Vestlandsrådet
Trøndelagsrådet...

Regionale/kommunale
skognettverk!!!

